

ADİYAMAN İLİ

TEMİZ HAVA EYLEM PLANI

TEMMUZ, 2014

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
ADİYAMAN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ

ADİYAMAN İLİ TEMİZ HAVA EYLEM PLANI
TEMMUZ (2014)

Nemrut Dağı Milli Parkı ve Heykeller

ÖNSÖZ

Isınma, ulaşım tarım ve sanayi kaynaklı hava kirleticilerinin atmosferdeki yoğunluğuna göre hava kalitesi değişiklik göstermektedir. Hava kirliliği insan sağlığını olumsuz etkileyerek, yaşam kalitesini düşürmektedir. Yaşadığımız ortamdaki hava kalitesi ne kadar yüksekse, hayat kalitemiz de o kadar yüksek olmaktadır. Bu bağlamda, bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb.) sebep olmasıdır..

Bu eylem planı ile hava kalitesi yönetimi çerçevesinde mevcut durumun tespiti yapılmış, ilimiz için hava kalitesi değerlendirme ve yönetim sisteminin oluşturulması, hava kirliliğinin azaltılarak insanımızın daha sağlıklı ve kaliteli bir çevrede yaşaması hedeflenmiştir.

Daha temiz bir hava solumamız ve daha sağlıklı bir çevrede yaşamamız dileğiyle...

GİRİŞ :

Adıyaman, Türkiye de nüfusu 200 bini geçen şehirden birisidir. Bu nedenle Adıyaman'ın çevre sorunları nüfus yoğunluğu metropol şehirlere göre daha az çevresel sorunlar sınıfında değerlendirilmelidir.

Çevre sorunları insan faaliyetlerinden kaynaklanır. İnsan nüfusunun ve insan faaliyetlerinin yoğunlaştığı noktalarda, kaçınılmaz olarak kirlilikler de artış gösterir.

Günümüzde şehirlerin gelişmişlik kriterleri arasında;

- Doğal Kaynaklarını Verimli ve Sürdürülebilir Yönetebilme Becerisi
- İnsan Faaliyetlerinden Kaynaklı Atıkları ve Kirliliklerini, Yönetme, Geri Dönüştürme ve Bertaraf Edebilme Kapasitesi büyük önem arz etmektedir.

Hava kalitesi ile ilgili çalışmalar, 2008 yılına kadar 02.11.1986 tarih ve 19269 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği (HKKY) çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. AB mevzuatının uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında, 96/62/EC Hava Kalitesi Çerçeve Direktifi ve Kardeş Direktiflerinin (99/30/EC, 2000/69/EC, 2002/3/EC ve 2004/107/EC) paralelinde hazırlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi (HKDY) Yönetmeliği 06.06.2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. HKDY Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

HKDY Yönetmeliğinin amacı; hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki zararlı etkilerini önlemek veya azaltmak için hava kalitesi hedeflerini tanımlamak ve oluşturmak, tanımlanmış metotları ve kriterleri esas alarak hava kalitesini değerlendirmek, hava kalitesinin iyi olduğu yerlerde mevcut durumu korumak ve diğer durumlarda iyileştirmek, hava kalitesi ile ilgili yeterli bilgi toplamak ve uyarı eşikleri aracılığı ile halkın bilgilendirilmesini sağlamaktır.

Yönetmelik çerçeve direktif ve kardeş direktiflerde tanımlanan 13 farklı kirletici için mevzuat uyumu ve kademeli uygulama takvimlerini belirlemektedir. Yönetmelik ayrıca, kirliliğin kontrolü ve hava kalitesi alanlarında izleme, yaptırım ve kurumsal güçlendirmeyi hedeflemektedir.

TEMİZ HAVA EYLEM PLANINI HAZIRLAYANLAR

Adı Soyadı	Ünvanı	Birimi	Cep Tel. No:	e-mail adresi
İsa GÜNEŞ	Şube Müdürü	Çevre Yönetimi	5425133021	isa.gunes@csb.gov.tr
Abdulgani ADIYAMAN	Çevre Mühendisi	Çevre Yönetimi	5056642320	agani.adıyaman@csb.gov.tr
Sinan SAVAŞ	Elk. Teknikeri	Çev. Yön.	5053765904	sinan.savas@csb.gov.tr
Mahmut EKİNCİ	Memur	Çevre Yönetimi	5333879987	mahmut.ekinci@csb.gov.tr
Mahmut TEKİN	Tekniker	Çed-İzin Denetim Şb.	5443700240	Mahmut.tekin@csb.gov.tr

ADİYAMAN VALİLİĞİ ADİYAMAN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ	
HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN
Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü Çevre Yönetimi Şube Müdürü İsa GÜNEŞ	Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü İl Müdür Yardımcısı V. Tuncay DEMİR
Uygun Takdim	
Adıyaman Çevre Şehircilik İl Müdürü Fikret ONHAN	Vali Yardımcısı Murat SÜZEN

Adıyaman İli Temiz Hava Eylem Planının uygulanması

UYGUNDUR.

Mahmut DEMİRTAŞ

VALİ

ADİYAMAN VALİLİĞİ ADİYAMAN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ	
HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN
Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü Çevre Yönetimi Şube Müdürü İsa GÜNEŞ	Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü İl Müdür Yardımcısı V. Tuncay DEMİR
Uygun Takdim	
Adıyaman Çevre Şehircilik İl Müdürü Fikret ONHAN	Belediye Başkan Yardımcısı

Adıyaman İli Temiz Hava Eylem Planının uygulanması

UYGUNDUR.

F. Hüsrev KUTLU

Adıyaman Belediye Başkanı

Önsöz	2
Hazırlayanlar	3
Onaylar	4-5

I. BÖLÜM

1-a ADIYAMAN İLİ ŞEHİR NÜFUSU GELİŞİMİ	8
1-b HAVA KİRLİLİĞİ	9
1-b-1 MOTORLU TAŞITLARDAN KAYNAKLANAN HAVA KİRLİLİĞİ	10
1-b-2 SANAYİDEN KAYNAKLANAN HAVA KİRLİLİĞİ	11
1-b-3 ISINMADAN KAYNAKLANAN HAVA KİRLİLİĞİ	12
1-b-4 ADIYAMANDA MEVCUT HAVA KALİTESİ DURUMU	13
2 HEDEFLER	16
2-a ANA HEDEFLER	16
2-b GENEL HEDEFLER.....	16
2-C ALT HEDEFLER.....	17
2-d YÖNTEMLER	17
3 HAVA KİRLİLİĞİNİN AZALTILMASI İÇİN GENEL ANLAMDA ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER.....	17
3-a PLANLAMA VE YAŞAM ALIŞKANLIKLARINA DAİR	17
3-b YAKITLARA DAİR	18
3-c YANMA SİSTEMLERİNE DAİR	19
3-d YANMA SONUCU OLUŞAN ATIK GAZLARA DAİR	19
4- MİNİMUM SAYISAL HEDEFLER	20

2. BÖLÜM :

2-a ADIYAMAN İLİ TEMİZ HAVA EYLEM PLANI TAKVİMİ	22-23
2-b HAVA KİRLİLİĞİ İLE MÜCADELE KAPSAMINDA SORUMLU KURUM VE KURULUŞLARIN ÖNERİLERİ	24
2-c HAVA KİRLİLİĞİ İLE MÜCADELE KAPSAMINDA SORUMLU KURUM VE KURULUŞLAR TARAFINDAN ORTAK YAPILACAK İŞ VE ÇALIŞMALAR	25
2-d MERKEZ BELEDİYE VE İLÇE BELEDİYELERİ TARAFINDAN YAPILACAK ÇALIŞMALAR	26
2-e AKMERCAN GAZ TARAFINDAN YAPILACAK ÇALIŞMALAR.....	27
2-f İLÇE BELEDİYELERİ TARAFINDAN YAPILACAK ÇALIŞMALR	27
2-g HALK SAĞLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN YAPILACAK ÇALIŞMALAR	27
2-h ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN YAPILACK ÇALIŞMALAR	27

1. BÖLÜM :

1-a ADIYAMAN İLİ ŞEHİR MERKEZİNİN NÜFUS GELİŞİMİ

2007 yılından itibaren kent, kırsal ve toplam nüfus verileri aşağıda verilmektedir.

Adıyaman ili nüfus bilgileri

YIL	KADIN	ERKEK	TOPLAM NÜFUS
2007	294147	288615	582672
2008	293407	291660	585067
2009	294262	294213	588475
2010	296015	294920	590935
2011	295727	298727	593931
2012	296524	298737	595261
2013	297221	299963	597184

Tablo 1: ADIYAMAN İLİ NÜFUS BİLGİLERİ

Tablo 1 de de görüleceği üzere, son 7 yıl içinde il nüfusu yaklaşık 15.000 kişi artış göstermiştir

200 bin insanın yaşadığı kent merkezinde yoğunlaşan insan faaliyetleri ve tüketim kapasitesinden dolayı çevre sorunları oluşmaktadır. Bu sorunlardan birisi de hava kirliliği sorunudur.

	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
Min.												
Sıcaklık	2.2	4.4	5.6	11.0	15.3	19.8	23.9	23.9	18.7	12.8	10.1	1.5
Max.												
Sıcaklık	16.0	17.9	22.8	32.8	33.9	40.7	42.7	41.0	37.2	32.3	25.8	16.8
Ortal.												
Sıcaklık	5.5	7.9	11.0	17.0	21.4	27.1	30.8	31.1	25.1	18.5	13.6	5.2
Ortal.												
Nem	69.4	72.8	50.8	50.1	48.8	27.5	20.5	18.8	27.0	27.8	59.4	53.9
Max.												
Yağış	51.5	26.6	5.4	11.4	35.6	3.2	-----	0.1	0.4	7.0	10.7	25.9
Top.												
Yağış	120.	97.0	12.7	53.6	146.3	3.6	-----	0.1	0.4	8.3	51.8	57.4

Tablo 2 : ADIYAMAN İLİ 2013 YILI AYLAR İTİBARI İLE SICAKLIK - NEM VE YAĞIŞ MİKTARLARI

	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
Max.												
Rüz. Hz	14.5	13.6	13.3	15.9	17.3	13.1	12.5	13.1	12.0	12.9	7.7	12.9
Ort.												
Rüz. Hz	1.3	1.1	1.7	1.3	1.2	1.6	1.7	1.4	1.3	1.4	0.8	1.0
Fırtınalı												
Gün S.	5.5	7.9	11.0	17.0	21.4	27.1	30.8	31.1	25.1	18.5	13.6	5.2
Hakim	NNE	SW	NNE	SSW	W	NNE	NNE	NE	NW	NE	NE	NE
Rüzgar	KKD	GB	KKD	GGB	B	KKD	KKD	KD	KB	KD	KD	KD
Yönü												

Tablo 3 : ADIYAMAN İLİ RÜZGAR HIZI VE HAKİM RÜZGAR YÖNLERİ

Adıyaman İli

Aylara göre kış dönemi hava kirliliği ölçümleri aylık ortalama değerleri ($\mu\text{G}/\text{m}^3$)

ADİYAMAN	SO ₂	AGS	PM ₁₀	CO	NO	NO ₂	AGS	OZON	AGS
OCAK	8		81						
ŞUBAT	8		86						
MART	8		71						
NİSAN	-		57						
MAYIS	-		82						
HAZİRAN	6		46						
TEMMUZ	6		46						
AĞUSTOS	9		54						
EYLÜL	9		54						
EKİM	9		72						
KASIM	10		113						
ARALIK	12		109						
ORTALAMA	9		73						

Tablo 4 :İLİMİZDE 2012 YILI HAVA KALİTESİ PARAMETRELERİ AYLIK ORTALAMA DEĞERLERİ

1-b HAVA KİRLİLİĞİ

Hava kirliliği atmosfere bırakılan toz, gaz, duman, koku ve su buharı gibi kirleticilerin havanın doğal bileşimini bozarak canlılara zarar verecek yapıya dönüşmesidir. Hava kirliliğinin en büyük sebebi yakıtların yanması sonucu atmosfere verilen atık gazlardır. Adıyaman Coğrafik yapısından dolayı, özellikle kış aylarında gerek ısınmadan, gerekse motorlu taşıtlardan kaynaklanan hava kirliliği şehrimizin önemli bir sorunu haline gelmiştir.

Hava kirliliğinin, başta insan sağlığı olmak üzere görüş mesafesi, materyaller, bitkiler ve hayvan sağlığı üzerinde olumsuz etkileri vardır. Katı yakıtlar ve akaryakıt gibi karbonlu maddelerin tam yanmamasından meydana gelen katı ve sıvı parçacıkların bir gaz karışımı olan duman, hava kirliliğinin bir çeşitlidir ve görüş uzaklığını azaltıcı bir etkiye sahiptir.

Hava kirliliğinin, sanatsal ve mimari yapılar üzerinde tahrip edici ve bozucu etkisi vardır. Bitkiler üzerinde ise öldürücü ve büyümelerini engelleyici olabilmektedir. Bu nedenle hava kirliliği hem canlıların sağlığı açısından, hem de ekonomik yönden zarar vericidir.

Hava kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki etkileri, atmosferde yüksek miktardaki zararlı maddelerin solunması sonucu ortaya çıkar.

Solunum yolu ile alınan hava içerisindeki parçacıklar ve duman, teneffüs esnasında yutulur ve akciğerlere kadar ulaşır.

İnsanların sağlıklı ve rahat yaşayabilmesi için teneffüs edilen havanın mutlaka temiz olması gerekir. Havanın doğal yapısını bozan ve kirleten maddelerin başka bir deyişle kirli havanın solunması, özellikle akciğer dokularını tahrip edici ve öldürücü olabilmektedir.

1-b-1 MOTORLU TAŞITLARDAN KAYNAKLANAN HAVA KİRLİLİĞİ

Şehrimizde, motorlu taşıtlardan kaynaklanan kirleticilerin hava kirliliği üzerine etkisi de mevcuttur. Özellikle sabah ve akşam saatlerinde mesai başlangıcı ve sonunda taşıtların egzozlarından çıkan dumanlar havayı olumsuz etkilemektedir. İlimizde trafiğe kayıtlı araç sayısı yıllar itibariyle tablo 5’de verilmiştir.

YIL	Egzoz Emisyon Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı	Trafiğe Çıkan Araç Sayısı
2012	27.846	76.662
2013	31.980	82.849
2014	-----	89.781

Tablo 5: İlimizde trafiğe kayıtlı ve egzoz emisyonu yaptıran araç sayıları

Tablo 5’de görüldüğü üzere, egzoz emisyon ölçüm oranında en büyük değere 2010 yılında ulaşılmış ve trafiğe kayıtlı toplam araçların yaklaşık %30’unun egzoz emisyon ölçümü gerçekleştirilmiştir.

1-b-2 SANAYİDEN KAYNAKLANAN HAVA KİRLİLİĞİ

Adıyaman'da hava kalitesi üzerine etkisi olan başlıca kaynakların Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi, Çimko Çimento Fabrikası, ile Konutlar ve Motorlu taşıtlar olduğu görülmektedir.

78 adet işletmenin bulunduğu Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi şehrin 5 km kuzey batısında bulunmaktadır. Adıyaman Organize Sanayi Bölgesinde oluşan hava kirleticileri OSB'nin Şehir merkezine yakın olmasına rağmen, hakim rüzgar yönünden dolayı hava kalitesi üzerine olumsuz etkisi bulunmamakla beraber, OSB'nin Adıyaman genel hava kalitesi üzerine etkisi mevcuttur.

Adıyaman Organize Sanayi Bölgesinde küçük ve büyük ölçekli sanayi tesisleri bulunmaktadır. Bu bölgeden kaynaklanan kirletici unsurlarda bu bölgenin şehir merkezine olan yakınlığı sebebiyle şehir merkezinin hava kalitesini az da olsa etkilemektedir.

Şehrin muhtelif bölgelerinde bulunan taş, maden ve kum ocaklarının doğrudan yerleşim alanları üzerine bir etkisi olmamakla birlikte, bu tesislerin faaliyetleri sonucu oluşan toz şehrin hava kalitesi üzerine çok az bir olumsuz etkiler oluşturmaktadır.

1-b-3 ISINMADAN KAYNAKLANAN HAVA KİRLİLİĞİ

Adıyaman'da hava kirliliği kaynağının sanayiden ve motorlu taşıtlardan kaynaklanan bir kirlilikle beraber, ısınmadan kaynaklanan bir hava kirliliği mevcuttur. İlimizde doğalgazın kullanımının yaygınlaşmasına bağlı olarak bu kirliliğin azalması muhtemeldir.

İlimizde, özellikle ısınma amaçlı olarak fosil yakıtların kullanımından kaynaklanan kirlilik, yakıt kalitelerinin kötü olmasından değil yakma tekniklerine uyulmamasından kaynaklanmaktadır.

Şehrimizde doğalgaz çalışmaları 2011 yılında başlamıştır. 2013 yılında 27.860.326 m³ doğalgaz kullanılmış olup, halen İlimizin % 60' doğalgaz kullanmaktadır.

İlimizde doğalgaz kullanım oranı henüz istenilen ve hedeflenen düzeyde değildir. Adıyaman ili hava kalitesi ölçüm sonuçları incelendiğinde SO₂ ve PM₁₀ değerlerinin normal olduğu görülmektedir.

YIL	MİKTARI
2012	171.094,57 m ³
2013	27.860.326.00 m ³

Tablo 6 : ADIYAMAN İLİ YILLIK DOĞALGAZ TÜKETİM DEĞERLERİ (M3)
Adıyaman ili yıllık doğalgaz tüketim değerleri (m³)

1-b-4 ADIYAMAN'DA MEVCUT HAVA KALİTESİ DURUMU

2013 YILI AYLARA GÖRE HAVA KİRLİLİĞİ ÖLÇÜM SONUÇLARI

ADIYAMAN	SO ₂	AGS	PM ₁₀	CO	NO	NO ₂	AGS	OZON	AGS
OCAK	8		81						
ŞUBAT	8		86						
MART	8		71						
NİSAN	-		57						
MAYIS	-		82						
HAZİRAN	6		46						
TEMMUZ	6		46						
AĞUSTOS	9		54						
EYLÜL	9		54						
EKİM	9		72						
KASIM	10		113						
ARALIK	12		109						
ORTALAMA	9		73						

Tablo 7: 1 yıllık hava kalitesi ölçüm değerleri

İlimizde bir adet hava kalitesi ölçüm cihazı bulunmaktadır.

İlimize 2007 yılında otomatik hava kalitesi ölçüm cihazının kurulması ile 2007 yılından itibaren ölçümler otomatik olarak yapılmakta ve Bakanlığımızca değerlendirilmesi yapılarak internet ortamında yayınlanmaktadır.

2008 VE 2014 YILLARI ARASINDA KIŞ DÖNEMLERİNDE SAĞLANMASI GEREKEN ORTALAMA EŞİK DEĞERLERDEKİ DEĞİŞİM TABLOSU						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SINIR DEĞER (µg/m ³) SO ₂	250	225	200	175	150	125
SINIR DEĞER (µg/m ³) PM	200	178	156	134	112	90

Tablo 8: 2008 -2013 kış dönemi sağlanması gereken eşik değerler

Tablo 8’de görüldüğü üzere, ilgili yönetmelik gereğince, illerin 2008 ile 2013 yılları arasındaki 5 yıl süresince, kış aylarında atmosferde yer alan karbondioksit ve partikül madde miktarlarını, eşik değeri oranında kademeli olarak düşürmeleri gerekmektedir

Avrupa Birliği uyum süresince, 06.06.2008 tarih ve 26898 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ile hava kalitesi sınır değerlerine yıllara göre kademeli azaltma getirilmiştir. Bu çerçevede, SO₂ (Kükürtdioksit) Sınır değeri, 01.01.2009 tarihinde başlayarak 01.01.2014 tarihine kadar **125 µg/m³** (sınır değerin %50’si) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalması gerekmektedir.

Bu çerçevede kükürt dioksit eşik değeri %50, Partikül Madde eşik değeri %55 düşüş Göstermektedir.

Emisyon değerlerini düşürmenin en temelde iki yöntemi mevcuttur;

1- Emisyon kaynaklarını azaltmak,

2- Emisyon kaynaklarından oluşan gaz atıkların kontrollü, düşük seviyede ve standartlar çerçevesinde salınımını sağlamaktır.

Her geçen gün ilin nüfusu artış göstermekte, ilde toplamda talep edilen enerji miktarı artmaktadır. Dolayısı ile harcanan enerjinin en büyük payına sahip ısınma kaynaklı enerji miktarı ve beraberinden ısınmadan kaynaklı emisyon miktarı artış göstermektedir.

Yine benzer bir şekilde, ildeki ulaşım aracı sayısı her yıl artmakta ve ulaşımdan kaynaklı emisyon miktarı da bu artışa eşlik etmektedir.

Bu nedenle Adıyaman ilinde, emisyon değerlerini düşürmek için fosil yakıt kullanımını azaltılıp doğalgaz kullanımının yaygınlaştırılması gerekmektedir.

İLLER	2011	2012	2013	AB Limit Değeri
	310	280	250	125
	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³
Adıyaman	---	---	---	√
Şanlıurfa	---	---	√	√
Gaziantep	----	√	√	√
Malatya	----	-----	√	√
Diyarbakır	----	√	√	√

Not: ---: Aşma yok √: Aşma var

ADİYAMAN İLİNDE HAVA KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	Yakıt Kalitesi	1	A
Isınma			
Yakma Sistemleri		B	
Trafik	Taşıt Sayısı	2	A
Motorlu Taşıtlarda Kullanılan Akaryakıt Kalitesi		B	
Sanayi	Sanayi tesisinin az olması	2	B
Kirletici Vasfı Yüksek Olmayan Sanayi Tesislerinin az olması		B	
Topoğrafik Durum, nüfus ve Şehir Merkezinin Yapılanma Durumu	Nüfusun 250.000 civarında olması	1	B
İl Merkezinin Sıkışık Konumunda Olması		B	
Şehir Merkezinde Yoğun Yapılaşma Olması		B	
Atmosferik ve Meteorolojik Şartlar	İnversiyonun Sık Olması	2	A
Rüzgar Hızının Az Olması		B	

Tablo 9: 2011-2013 Yılları arası SO2 Parametresi aşım risk senaryosu

Adıyaman İli hava kalitesini etkileyen faktörler 1-5 arasında değerlendirilmiştir.

1 : Çok Önemli, 2: Önemli, 3: Az Önemli, 4: Daha Az Önemli, 5: Önemi Çok Az

2- HEDEFLER

2-a ANA HEDEF;

Adıyaman'da yaşayan bireylerin sağlıklı ve kaliteli bir yaşam ortamını ve bunun şartlarından birisi olan temiz havayı temin edebilmek, hava kirliliğini önlemek.

2-b GENEL HEDEF

Hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki zararlı etkilerini önlemek veya azaltmak, hava kalitesi ile ilgili oluşturulmuş kriter ve standartları sağlamak. Kirletici emisyon değerleri açısından, uluslararası kabuller ve ulusal mevzuatımız tarafından belirlenmiş sınır değerleri aşmamak.

2-c ALT HEDEFLER

- ☐ Adıyaman'da yenilebilir enerji kaynaklarının, toplam enerji tüketimi içindeki payını arttırmak,
- ☐ Tüm enerji kullanımlarında, minimum enerji maksimum fayda denklemini sağlamak,
- ☐ Doğa ile uyumlu üretim yöntemlerini geliştirmek,
- ☐ İnsan faaliyetlerinden kaynaklanan hava kirliliğinin, doğanın kendi döngüsü çerçevesinde bertaraf edebileceği düzeyde tutmak,

2-d YÖNTEMLER

- ☐ Adıyaman'da tüketilen tüm yakıtların kalitesini yükseltmek, daha az kirlletici yakıt türlerinin yaygınlaşmasını sağlamak,
- ☐ Özellikle sanayi tesislerinde yanma süreçlerinin en üst teknoloji ile gerçekleşmesini sağlamak,
- ☐ En uzun mesafede, en çok yolcu ve eşya taşıma için toplu taşıma araçlarının kullanımını yaygınlaştırmak,
- ☐ Enerji tasarrufu için gerekli donanımlara sahip binaların oluşmasını sağlamak,
- ☐ Hava kirleticilerinin, atmosfere en düşük düzeyde salınımını sağlayacak bertaraf yöntemlerinin, her türlü kirlletici noktada devreye alınmasını sağlamak,

3- HAVA KİRLİLİĞİNİN AZALTILMASI İÇİN GENEL ANLAMDA ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

3-a PLANLAMA VE YAŞAM ALIŞKANLIKLARINA DAİR

- ☐ Şehrin yerleşim planlamasında, hava sirkülasyonunu sağlayacak boşluk alanlar oluşturulması sağlanmalı, rüzgarın şehir içinde akışını engelleyecek yapılaşma düzenine engel olunmalıdır.
- ☐ Sanayi tesisleri ile yerleşim alanları arasında belirli mesafe bırakacak imar düzenlemeleri yapılmalı, kent içindeki sanayi tesisi ve imalathanelerin kent yerleşimi dışına taşınması için altyapı çalışmaları yapılmalıdır.
- ☐ Taş Ocakları, Kıрма Eleme Tesisleri, Mermer Atölyeleri vb. toz oluşumu riski yüksek tesislerin yerleşim alanları dışına taşınması sağlanmalıdır.
- ☐ Fırın, Fırınlı Lokanta vb. gibi yerleşim alanı içinde yer alması gereken işyerlerinin uygun yakıt, baca ve filtre sistemine sahip olup olmadıkları düzenli olarak denetlenmelidir
- ☐ Gece ve gündüz 15°C'nin üzerinde olduğu günlerde kalorifer ve sobalar yakılmamalıdır.

- ☐ Kalorifer ve sobaların; işyerlerinde, bina iç ortam sıcaklığı 18°C, konutlarda ise 20°C den yukarıda olmayacak şekilde yakılmalıdır.
- ☐ Bireysel araçlar yerine toplu taşıma araçlarının kullanımı yaygınlaştırılmalı, şehir içinde en yoğun ulaşım akımının olduğu güzergâhlar için en verimli toplu taşıma araçları tercih edilmelidir.
- ☐ Toplu taşıma araçlarının yakıt sistemlerinin doğalgaza uygun hale getirilmelidir.
- ☐ Şehir içinde, kent sakinlerinin güvenli bir şekilde kullanabileceği bisiklet yolları oluşturulmalıdır.
- ☐ Yürüme mesafesindeki yerlere yürüyerek ya da bisikletle ulaşım tercih edilmelidir.
- ☐ Şehrin sakinlerinin tasarruflu enerji tüketim ürünlerini kullanması için bilgilendirme çalışması yapılmalı ve bu ürünlerin kullanımı teşvik edilmelidir.
- ☐ Kamu tesislerinde tasarruflu enerji tüketim ürünlerinin kullanımı zorunlu tutulmalıdır.
- ☐ Kullanılmayan zamanlarda ışıklar ve elektrikli aletler kapatılarak enerji tasarrufu sağlanmalıdır.
- ☐ Çevrenin önemi ve korunması ile ilgili eğitimler ile kamuoyunun bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.
- ☐ Kent içinde orman alanlarının ve yeşil alanların yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

3-b YAKITLARA DAİR

- ☐ Toplam enerji tüketiminde fosil yakıt kullanımı miktarı azaltılmalı, temiz enerji (rüzgâr, jeotermal, güneş enerjisi) kaynaklarının kullanımı arttırılmalı, bununla ilgili üniversite – sanayi firmaları işbirliği ile kullanılabilir ve ekonomik teknolojik ürünlerin geliştirilmesi sağlanmalı ve bu ürünlerin kullanılması teşvik edilmelidir.
- ☐ İlimizde ısınma amaçlı kullanılan enerji kaynağının 1/3'ünü kömür oluşturmaktadır. Isınma amaçlı kullanılan yakıt türleri içinde kömürün oranını düşürmek ve daha temiz bir yakıt türü olan doğalgazın kullanımını yaygınlaştırmak için tedbirler ve teşvikler uygulanmalıdır.
- ☐ Altyapısı olmayan bölgelerde de doğalgaz kullanımını sağlayacak altyapı çalışmaları hızlandırılmalıdır.
- ☐ Özellikle plansız yapılaşmış, ekonomik gelişmişliği düşük bölgeler için, doğalgazın altyapı sistemi kurulmadan da kullanılmasını sağlayan –sıvılaştırılmış doğalgaz vb. - yöntemler geliştirilmeli ve kömür–odun sobaları yerine doğalgaz sobalarının kullanılması sağlanmalıdır.
- ☐ Her yıl ilimizde satışı yapılacak katı yakıt türlerinin standartlarının ilan edilerek, bu standartlara uymayan yakıt tür ve cinslerinin ile girişi yasaklanmalıdır.
- ☐ İle girişi yapılacak her tür katı yakıtın izinli üretici/ithalatçı/dağıtıcı tarafından getirilmesi, izinli firmalar tarafından satılması sağlanmalı, bu yöntemle kaçak yakıtın ile girişi ve satışının önüne geçilmelidir.

□ Yerleşim içinde faaliyet gösteren fırın ve fırınlı lokantaların kullanacağı odun türleri için standartlar belirlenmeli ve bu tip katı yakıtların kullanılıp kullanılmadığı düzenli olarak denetlenmelidir.

□ İle girişi ve satışı yapılan katı yakıtlar için düzenli olarak denetim yapıp, numunelerin tahlil ettirilerek, katı yakıtların belirlenen standartları sağlayıp sağlamadıkları kontrol edilmelidir.

□ Katı yakıt denetimleri için ilgili kamu birimlerinde daimi ekipler oluşturulmalı ve denetim araçları tahsis edilmelidir.

□ Tüketicilerin, kömürlerini izin belgeli firmalardan alması sağlanmalı, bu konuda tüketiciler hangi türde, hangi kalitede yakıt tercih etmeleri ve yasal sisteme uygun katı yakıtları nasıl ayırt edebilecekleri konusunda bilgilendirilmelidir.

□ İlimizde kaçak mazot, kaçak biyodizel, kaçak madeni yağ üretimine ve satışına engel olmak için, bu ürünleri üretecek prosese sahip tesisler düzenli olarak denetlenmeli, akaryakıt istasyonları düzenli olarak denetlenmeli ve özellikle promosyonlu ve düşük fiyatlı ürün satan tesisler kontrol edilmelidir.

3-c YANMA SİSTEMLERİNE DAİR

□ Sanayi yatırımlarının kuruluş aşamalarında, çevre mevzuatlarınca alınan izinler kapsamında yanma sistemleri için uygun teknolojiyi kullanmaları yönünde yönlendirilmeleri sağlanmalı, özellikle ÇED Yönetmeliğine tabi tesislerin yanma sistemleri, henüz planlama aşamasında gözden geçirilmeli ve gerekli durumlarda daha yeni ve uygun teknolojilerin kullanılması önerilmelidir.

□ Kalorifer kazanlarının tekniğine uygun yakılması ve kazan bakımı işlerinde çalışacaklar için “Yetkili Kalorifer Ateşçisi Kursları” düzenli olarak ve belirli aralıklarla gerçekleştirilmelidir.

□ İşyerleri, kamu kurum ve kuruluşları ve konutlarda ateşçi/kaloriferci belgesi olmayan kaloriferci çalıştırılmamalı ve bu kurala uymayan binalar için cezai müeyyideler uygulanmalıdır.

3-d YANMA SONUCU OLUŞAN ATIK GAZLARA DAİR

□ Sanayi kuruluşları ve İşletmelerin emisyon kaynaklı “Çevre İzinlerinin alınması sağlanmalıdır. “Çevre İzni” olmayan tesislerin çalışmasına izin verilmemelidir.

□ Emisyon içerikli “Çevre İzni” için başvuran tüm tesislerin, yönetmelik doğrultusunda emisyon kaynakları ölçülerek, atmosfere yayım standartlarını sağlayıp sağlamadıklarını kontrol edilmelidir.

□ Atmosfere yayım standartlarını sağlayamayan tesislerin teknolojilerini, proseslerini, yakma sistemlerini ve yakıtlarını kontrol edilmeli, tüm bu önlemlerle standardı sağlayamayan tesisler için filtre önlemleri aldırılmalıdır.

□ Yerleşim alanları içinde bulunan fırın, fırınlı lokantaların baca yükseklikleri ve filtreleri için standart belirlenmeli ve yapılan denetimlerde bu standartları sağlayıp sağlamadığı kontrol edilmelidir.

- ☐ Motorlu araçların egzoz emisyonlarının standartlara uygun halde trafiğe çıkmaları sağlanmalıdır.
- ☐ Motorlu araçların egzoz emisyon değerlerinin standartlara uygun olduğunu belgelemek için egzoz emisyon belgelerini almaları sağlanmalı, teşvik edilmeli ve denetlenmelidir..
- ☐ Egzoz ölçüm yetkisi verilen kuruluşların, egzoz ölçümlerini standartlara uygun yapıp yapmadıkları rutin yapılacak denetimlerle kontrol edilmelidir.
- ☐ Şehir içinde ve ilçelerde, hareket halindeki araçlarda egzoz denetimleri yapılarak, araçların egzoz emisyon belgeleri bulunup bulunmadığı kontrol edilmeli, izin veya izinsiz olsalar dahi emisyon değerlerinin uygun olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- ☐ Yakıt olarak kaçak mazot, kaçak biyodizel ve kaçak yağ kullanma olasılığı yüksek olan otobüs, minibüs, dolmuş ve servis araçlarının egzoz emisyon ölçümlerine öncelik verilmelidir.
- ☐ Belirtilen sorunların giderilmesi için bu konu ile görevlendirilmiş Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ile Belediye Başkanlığı tarafından denetim ve kontrollerin sık ve standartlara uygun olarak yapılması sağlanmalıdır.
- ☐ Hava kalitesi ölçüm istasyonu sayısı artırılmalıdır.

4- MİNİMUM SAYISAL HEDEFLER

- ☐ Her yıl “Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik” kapsamına giren en az 5 adet tesise “Çevre İzni” vermek. Tüm bu tesislerden kaynaklı sanayi emisyonlarını kontrol altına almak.
- ☐ Adıyaman ili sınırları içinde, 2018 yılına kadar “Çevre İzni” kapsamında olan ve izin almayan tesisin kalmaması,
- ☐ Çevre İznine tabi olan veya olmayan, ancak emisyon değerleri noktasında risk taşıyan, Petro-kimya, çimento, asfalt şantiyesi, taş ocakları ve kırma eleme tesisleri, mercimek üretim, bulgur üretim, bitkisel yağ ve zeytinyağı üretim tesislerinde, sektörel denetimlerin yapılması ve her bir tesisin yılda en az bir kez denetiminin yapılması,
- ☐ Doğalgaz kullanım oranının 2015 yılına kadar konutlar için minimum %80, sanayi için %90 olması,
- ☐ Katı yakıt ithalatçısı/üretici ve dağıtıcısı olan firmaların ürünlerinden, her yıl en bir numune alınarak tahlillerinin yaptırılması ve ile giren yakıt kalitesinin kontrol edilmesi,
- ☐ Isınma amaçlı enerji için, merkezi ısınma sisteminde kömür kullanan, en az 8-10 daireden oluşan apartmanlar için bacada filtre sistemlerinin geliştirilmesi,
- ☐ Her yıl, trafiğe kayıtlı araçların 2/3 ünün egzoz emisyon ölçümünün yaptırılması,
- ☐ Her yıl, ilde trafiğe kayıtlı araç sayısının 1/1.000’i kadar aracın seyir halinde iken denetlenerek, egzoz emisyon belgesine sahip olup olmadıkları, belgeli ya da belgesiz de olsalar emisyon değerlerinin standartlara uygun olup olmadıkları denetlenmesi,

- ☐ Egzoz emisyon ölçüm yetkisi alan özel firmaların her birinin yılda en az bir kez denetlenmesi,
- ☐ Hava Ölçüm istasyonu sayısının artırılarak, 2023 yılına kadar 3'e çıkarılması.
- ☐ 2015 yılından itibaren SO2 ve PM değerlerinin günlük sınır aşım sayısının kış dönemi boyunca "0" olması,
- ☐ Yıllık en az 100 hektar ağaçlandırma yapılması,
- ☐ 2023 yılına kadar kent yerleşim alanı sınırını çevreleyen yeni kent ormanları oluşturulması ve bu ormanların kent yerleşimi içinde oluşturulan yeşil kuşaklarla bağlanması,
- ☐ Kent yerleşimi içinde, günlük ihtiyaç maddeleri üretimi dışında üretim yapan sanayi tesisleri ve imalathanelerin konut alanları dışına taşınması,

5- TEMİZ HAVA EYLEM PLANININ GELİŞİMİ VE UYGULAMASINDAN SORUMLU KİŞİLERİN İSİM VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adı SOYADI	Ünvanı	Adresi	Cep Tel No:	Elektronik Posta adresi
Fikret ONHAN	İl Müdürü	Çevre ve Şehircilik Müd.	5524234423	fikret.onhan@scb.gov.tr
M.Mehmet Altuğ	İl Md. Yrd.	Çevre ve Şehircilik Müd.	5056273050	m.altug@csb.gov.tr
İsa GÜNEŞ	Şb. Md.	Çevre ve Şehircilik Müd.	05425133021	isa.gunes@csb.gov.tr
Abdulgani ADIYAMAN	Mühendis	Çevre ve Şehircilik Müd.	5056642320	agani.adiyaman@csb.gov.tr
Sinan SAVAŞ	Tekniker	Çevre ve Şehircilik Müd.	5053765904	sinan.savas@csb.gov.tr

2. BÖLÜM :

2-a ADIYAMAN İL TEMİZ HAVA EYLEM PLANI TAKVİMİ

Yapılması Planlanan Eylem-Proje-Faaliyet	2014	2015	Eylemi Yapacak Kurum Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kurum/ Kuruluş
Hava Yönetimi ile ilgili denetim programının oluşturularak ısınma, sanayi ve motorlu taşıt bazında denetim ve kontrollerin yapılması,	X	X	☐ Adıyaman Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) ☐ Belediye Başkanlığı	☐ Belediyeler ☐ Sağlık İl Müdürlüğü ☐ Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü ☐ İl Jandarma Komutanlığı ☐ İl Emniyet Müdürlüğü
Hava kalitesi değerlendirme çalışmalarının tamamlanması,	X		☐ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü) ☐ Adıyaman Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)	Belediyeler
Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonunun işletilmesine Devam edilmesi,	X	X	☐ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü) ☐ Adıyaman Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)	
Envanter Oluşturulma çalışmalarının yapılması,		X	Adıyaman Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)	☐ Belediyeler ☐ Akmercan (Doğalgaz Şirketi) ☐ Meslek Odaları ☐ Özel Sektör Kuruluşları
Emisyon konulu Çevre İzni alan sanayi tesis sayısının artırılması,	X	X		
Egzoz Gazı Emisyonu yaptıran motorlu taşıt sayısının artırılması,	X	X		
Hava Kirliliğinin önlenmesi bazında yapılan denetim sayısının(sanayi, ısınma, motorlu taşıt) artırılması,	X	X		
HKDY Yönetmeliğinin EK-IA (mevcut yönetmeliğin sınır değerlerinin kademeli azaltımı) bölümünde tanımlanan sınır değerlerinin uygulanması,	X	X	☐ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü) ☐ Adıyaman Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)	☐ Belediye Başkanlığı ☐ İlçe Belediyeleri ☐ Sağlık İl Müdürlüğü

ÇED raporlarının inceleme ve değerlendirilmesinde hava kalitesi sınır değerlerinin göz önünde bulundurulması,	X	X	☐ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü) ☐ Adıyaman Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)	☐ Özel Sektör Kuruluşları
Organize Sanayi Bölgeleri ve sanayi tesisleri yer seçiminde, yerleşim alanlarının hava kirliliğinden etkilenme durumunun dikkate alınması,	X	X	☐ Adıyaman Belediyesi	☐ Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü
Eğitim programları düzenleme ve halkın bilgilendirilmesi,	X	X	☐ Adıyaman Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) ☐ Belediye Başkanlığı ☐ Akmercan (Doğalgaz Şirketi)	
Kalorifercilere eğitim verilmesi,	X	X	☐ Milli Eğitim İl Müdürlüğü (Halk Eğitim Merkezi) ☐ Adıyaman Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) ☐ Belediye Başkanlığı	☐ Belediyeler ☐ Meslek Odaları ☐ Ulusal/Yerel Medya
Katı yakıt tercihleri ve izinli yakıtların seçilmesinde halkın bilgilendirilmesi,	X	X	☐ Adıyaman Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) ☐ Belediye Başkanlığı	
Çevre Düzeni Planları ve İmar Planlarının uygulanmasında Hava Kirliliğinin dikkate alınmasının sağlanması,	X	X	☐ Adıyaman Belediyesi ☐ İlçe Belediyeleri	☐ Adıyaman Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) ☐ İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
Ağaçlandırma programlarının belirlenmesi ve Ağaçlandırma yapılması,	X	X	☐ Orman ve Su İşleri Bakanlığı (Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü) ☐ Orman İşletme İl Müdürlüğü	☐ Belediyeler ☐ Sivil Toplum Kuruluşları
İlde doğalgaz kullanımının yaygınlaştırılması	X	X	☐ Belediye Başkanlığı ☐ Akmercan (Doğalgaz Şirketi)	☐ Belediyeler

2-b HAVA KİRLİLİĞİ İLE MÜCADELE KAPSAMINDA SORUMLU KURUM VE KURULUŞLARIN ÖNERİLERİ

- ☐ Vatandaşlara ısınma amaçlı dağıtılan kömürlerin kaliteli olması ve piyasada satılan kömürlerin denetlenmesi,
- ☐ Hava kirliliğinin en büyük bölümünü oluşturan fosil yakıtların kullanımının azaltılmasını teşvik edici çalışmaların yapılması.
- ☐ Şehir içi yolların mutlak surette trafik akışını rahatlatacak önlemlerin alınması
- ☐ Bazı İlçelerde kentsel dönüşüm için çalışmalar yapılması,
- ☐ Doğalgaz kullanımı yaygınlaştırılarak, özendirilmeli kalorifer ve doğalgaz kazanlarının periyodik olarak bakımları yapılmalı, yeni yerleşim yerlerinde merkezi ısıtma sistemleri kullanılması,
- ☐ Soba yakma teknikleri konusunda halkın kitle iletişim vasıtaları ile eğitilmesi,
- ☐ Emisyon ölçümleri düzenli şekilde yapılarak hava kirliliğine neden olan her türlü araç, işyeri ve fabrika vb. yerlerde gerekli tedbirlerin alınması,
- ☐ Motorlu araçların trafik ışıklarında dur-kalk yaparken normalin üzerinde gaz salınımı yaptıklarından sinyalizasyonda iyileştirmeli, köprülü kavşakların yapılması yönünde çalışma yapılması,
- ☐ Toplu taşıma araçları yaygınlaştırılmalı ve araçların kullanılması teşvik edilmesi,
- ☐ Her yıl bacalar ve soba boruları temizlenmeli, pencere kapı ve çatı izolasyonlarına önem verilmesi,
- ☐ Belediyelerce imar planı hazırlanırken, daha fazla yeşil alanlar ile hava koridorlarının oluşturulması,
- ☐ İl yerleşim merkezi ve civarındaki ağaçlık ve ormanlık alanların artırılması,
- ☐ Kamu binalarından başlamak üzere çatılara yerleştirilecek güneş panelleri ile alternatif ve yenilebilir enerji kullanımı sağlanması,
- ☐ Kamu binalarının izolasyonu yapılarak yakıt kullanımı azaltılması.

2-c HAVA KİRLİLİĞİ İLE MÜCADELE KAPSAMINDA SORUMLU KURUM VE KURULUŞLAR TARAFINDAN ORTAK YAPILACAK İŞ VE ÇALIŞMALAR

7-a ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN YAPILACAK ÇALIŞMALAR:

- 1- İl Müdürlüğümüz tarafından, Adıyaman Belediyesi Zabıta Amirliği ekiplerine yönelik, hava kalitesi yönetimi mevzuatı konusunda eğitim düzenlenecek, uygulamaların standart hale gelmesi sağlanacak,
- 2- Uygunluk Belgesi alan firmalardan belirli aralıklarla kömür numunesi alınacak,
- 3- Sosyal Yardımlaşma Vakıfları tarafından dağıtılan kömürlerden düzenli olarak numune alınacak,
- 4- Katı Yakıt Satıcısı Kayıt belgesi almayan firmalarla ilgili olarak belirli aralıklarla toplantılar düzenlenecek ve belgesiz satış yaptığı tespit edilen firmalar cezalandırılacak,
- 5- Halkı bilinçlendirici broşür ve kitapçıklar bastırılacak ve dağıtılacak,
- 6- Projelere Bakanlığımızın AB desteği ile katkı sağlanması olanakları araştırılacak,
- 7- Sanayi tesislerinden, ısıl yanma güçlerine göre çevre izni alması gerekenlerin izinlerini almaları sağlanacak,
- 8- Gözlem düzeyinde emisyon kirliliği tespit edilen her firmadan, emisyon ölçümü talep edilecek, analiz sonuçlarına göre önlemlerini alması sağlanacak,
- 9- Emisyon kirliliği riski yüksek olan sanayi sektörleri belirlenecek, proseslerine uygun önlemler saptanacak ve her bir üretim sektörü temsilcileri ile ayrı ayrı eğitim toplantıları düzenlenerek alınması gereken önlemler konusunda bilgilendirilecek,
- 10- Yeni kurulması planlanan tesislerin ÇED süreçlerinde emisyon kaynaklı kirlilikler için en uygun üretim teknikleri, yakıt cinsleri ve teknolojik önlemler belirlenecek ve yatırımcılardan bu uygulamalar için taahhüt alınacak,
- 11- Sanayi alanlarının yer seçiminde, yerleşim alanlarının en az etkileneceği alanların belirlenmesi sağlanacak, plan yapma yetkisi olan kurumlarla bu konuda fikir alışverişinde bulunulacak,
- 12- Her yıl “Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik” kapsamına giren en az 5 adet tesise “Çevre İzni” vermek. Tüm bu tesislerden kaynaklı sanayi emisyonlarının kontrol altına alınması sağlanacak,

13- Müdürlüğümüz bünyesine egzoz gazı ölçüm cihazı alınarak, emisyon pulu almış araçların, egzoz gazı salınımının standartları sağlayıp sağlamadıkları kontrol edilecek,

14- Egzoz gazı ölçüm yetkisi almış olan firmalar denetlenerek, ölçüm cihazlarının kalibrasyonunun düzenli yapılıp yapılmadığı, ölçümlerin istenilen düzende yapılıp yapılmadığı kontrol edilecek,

15- Motorlu araçların egzoz emisyon değerlerinin standartlara uygun olduğunu belgelemek için, egzoz emisyon belgelerini almaları sağlanacak ve denetlenecek,

16- Egzoz lm yetkisi verilen kuruluşların, egzoz ölçümlerini standartlara uygun yapılıp yapmadıkları rutin yapılacak denetimlerle kontrol edilecek,

17- şehir içinde ve ilçelerde, hareket halindeki araçlarda egzoz denetimleri yapılarak, araçların egzoz emisyon belgeleri bulunup bulunmadığı kontrol edilecek,

18- Sosyal Yardımlaşma Vakıfları tarafından standartlara uygun olmayan kömür dağıtılmaması için önlem alınması yazı ile bildirilecek,

19- Hava kirliliğinin yaşandığı yerleşim yerlerindeki konutlar, işyerleri ve sanayide güneş enerjisi, jeotermal, ısı pompaları ve benzeri yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları ile doğalgazın ısınma amaçlı kullanımının teşvik edilmesi sağlanacak,

2-d MERKEZ BELEDİYE VE İLÇE BELEDİYELEER TARAFINDAN YAPILACAK ALIşMALAR:

1-Zabıta Müdürlüğü tarafından baca temizliği hakkında duyuru yapılması sağlanacak ve denetimler yapılacaktır,

2-Halkı bilinçlendirici broşür ve kitapçıklar bastırılması sağlanacaktır,

3- Doğal gaz kullanımına geçen konutların Su ve evre Temizlik Vergilerinde acil ve belirli bir sreye bağlı olarak indirim yapılıp yapılamayacağı Belediye tarafından araştırılacaktır,

4- Kalorifer ve sobaların; işyerlerinde, bina iç ortam sıcaklığı 18°C, konutlarda ise 20°C den yukarıda olmayacak şekilde yakılması teşvik edilecek,

5- Kalorifer kazanlarının tekniğine uygun yakılması ve kazan bakımı işlerinde çalışacaklar için “Yetkili Kalorifer Ateşisi Kursları” düzenli olarak ve belirli aralıklarla gerçekleştirilecek,

6- İşyerleri, kamu kurum ve kuruluşları ve konutlarda ateşçi/kaloriferci belgesi olmayan kaloriferci çalıştırılmaması sağlanacak ve bu kurala uymayan binalar için cezai müeyyideler uygulanacaktır,

7- Bacaların kış dönemi gelmeden bakım, onarım ve baca temizleme işlemlerinin yaptırılması ve yakıt ve yakma sistemlerinin uygunluğu denetlenerek, bacada uygun emisyon çıkışlarının sağlanacak,

8- Hava kirliliğinin yaşandığı yerleşim yerlerindeki konutlar, işyerleri ve sanayide güneş enerjisi, jeotermal, ısı pompaları ve benzeri yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları ile doğalgazın ısınma amaçlı kullanımının teşvik edilmesi sağlanacak,

2-e AKMERCAN GAZ TARAFINDAN YAPILACAK ÇALIŞMALAR:

1- Gaz Abonelik işlemlerinde taksitlendirme sistemi vb. doğal gaz kullanımını teşvik edici uygulamalar geliştirilmesi sağlanacak,

2- Halkı bilinçlendirme çalışmaları yapılacak,

3- Altyapısı olmayan bölgelerde de doğalgaz kullanımını sağlayacak altyapı çalışmaları hızlandırılacak.

2-f İLÇE BELEDİYELERİ TARAFINDAN YAPILACAK ÇALIŞMALAR:

1- Pide fırını, Lokanta vb. emisyon çıkışı olan şehir içi gıda üretim tesislerinin tamamının İş Yeri Açma Ve Kullanma Ruhsatına sahip olması sağlanacak,

2- Şehir içinde bulunan ve emisyon çıkışı olan her pide fırını ve lokanta, en az altı ayda bir kez denetlenecek,

3- 2018 yılına kadar imar planlarında kişi başına düşen yeşil alan miktarı, mevcut kişi başına düşen yeşil alan miktarından 3 m² daha fazla olması sağlanacak,

4- Her bir ilçe belediyesi tarafından ağaçlandırma çalışmalarına önem verilecek.

2-g HALK SAĞLIĞI İL MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN YAPILACAK ÇALIŞMALAR:

1- Hava kirliliğinden kaynaklı insanlarda yaşanan sağlık sorunları takip edilecek, yaşanan sağlık sorunları ile hava kalitesi arasındaki ilişki takip edilecek,

2- Hava kirliliği nedeni ile yaşanabilecek sağlık sorunları karşısında insanlar bilinçlendirilerek, hava kirliliği konusunda bireysel önlemlerin alınması (temiz yakıt tercih edilmesi, yanma sistemleri için uygun teknolojinin seçilmesi, uygun yakma tekniklerinin kullanılması vb.) konusunda uyarılması sağlanacak.

2-h ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN YAPILACAK ÇALIŞMALAR:

1- Belirli ve özel gün ve haftaların haricinde kalan zamanlarda da ağaçlandırma çalışmalarına önem verilecek,

2- Mevcut orman alanlarının korunması, yangınlara karşı gerekli önlemlerin alınması sağlanacak

3- 2014 ve sonrasında ağaçlandırma programlarını mümkün olduğunca artırmak.

ADİYAMAN VALİLİĞİ	
ADİYAMAN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ	
HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN
Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü Çevre Yönetimi Şube Müdürü İsa GÜNEŞ	Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü İl Müdür Yardımcısı V. Tuncay DEMİR
Uygun Takdim	
Adıyaman Çevre Şehircilik İl Müdürü Fikret ONHAN	Vali Yardımcısı Levent ÖZTIN

Adıyaman İli Temiz Hava Eylem Planının uygulanması

UYGUNDUR.

Mahmut DEMİRTAŞ

VALİ

ADİYAMAN VALİLİĞİ

ADİYAMAN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN
Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü Çevre Yönetimi Şube Müdürü İsa GÜNEŞ	Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü İl Müdür Yardımcısı V. Tuncay DEMİR
Uygun Takdim	
Adıyaman Çevre Şehircilik İl Müdürü Fikret ONHAN	Belediye Başkan Yardımcısı Ahmet Yechi YÜKSEK Başkan a. Başkan Yardımcısı

Adıyaman İli Temiz Hava Eylem Planının uygulanması

UYGUNDUR.

F. Hüsrev KUTLU

Adıyaman Belediye Başkanı

